

Súd: Okresný súd Rožňava
Spisová značka: 9C/355/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7813203474
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hvastová
ECLI: ECLI:SK:OSRV:2016:7813203474.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rožňava, sudkyňou JUDr. Agnesou Hvastovou, v právnej veci žalobcu CD Consulting, s. r. o., IČO: 26429705, Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, zast.: Fridrich Paľko, s. r. o., IČO: 36 864 421, Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanej Q. Q., O. R. XXXX/XX, Y., o zaplatenie 1.118,13 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Súd žalobu o zaplatenie zmenkového úroku 0,06 % denne a 6 % ročného úroku do 21. 09. 2013 z
a m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov tohto konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca podal návrh na uplatnenie pohľadávky, v zmysle čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Návrhom sa domáhal zaplatenia zmenkovej sumy vo výške 1.118,13 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 1.118,13 Eur od 17. 06. 2010 do zaplatenia, 6 % ročného úroku zo sumy 1.118,13 Eur od 09. 09. 2010 do zaplatenia, zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zo zmenkovej sumy, čomu zodpovedá suma 3,73 Eur a zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

Okresný súd Rožňava rozsudkom č. k.: 9C/355/2013 - 56 zo dňa 16.12.2014 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu vo výške 1.118,13 Eur spolu so 6 % ročným úrokom odo dňa 21. 09. 2013 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 3,73 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti výroku predmetného rozsudku, ktorým súd zamietol zmenkový úrok v sadzbe 0,25 % denne zo zmenkovej sumy, voči výroku, ktorým súd zamietol 6 % ročný úrok odo dňa doručenia žalobného návrhu žalovanej ako aj voči výroku o trovách konania podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie.

Krajský súd v Košiciach po preskúmaní rozsudku súdu 1. stupňa a konania, ktoré mu predchádzalo, pripustil späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne, zrušil rozsudok v uvedenej časti a konanie zastavil. Zároveň zrušil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odvolačný súd uviedol, že zo žalobcom uplatnených odvolacích dôvodov sú dané dôvody podľa § 205 ods.2 písm. a) a f) O. s. p., t. j., že v konaní došlo k vade uvedenej v § 221 ods.1 písm. f) O. s. p., lebo účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie

procesný postup alebo aj rozhodnutie súdu, v dôsledku ktorého účastník nemôže uplatniť konkrétne procesné práva priznané mu O. s. p. Právnym posúdením je činnosť súdu prvého stupňa, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t. zn. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania) a použitie správneho ust. neznamená iba opísanie jeho dikcie, ale i jeho správne priradenie k zistenému skutkovému stavu alebo inak vyjadrené posúdením veci po právnej stránke treba rozumieť výklad o tom, z ktorých ust. zák. alebo iného právneho predpisu vychádzal (prečo pod tieto ust. podradil zistený skutkový stav) a ako ho príp. vyložil, a výklad o tom, aké majú účastníci na základe zisteného skutkového stavu podľa týchto ust. vo vzťahu k predmetu konania práva a povinnosti a ako bola preto vec rozhodnutá.

Odvolací súd poukázal na ust. § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Z cit. ust. vyplýva, že súd prvého stupňa je povinný v odôvodnení uviesť, ktoré skutočnosti (skutkové zistenia) boli dokazovaním, zhodnými tvrdeniami účastníkov alebo iným zák. predpísaným spôsobom - podľa jeho názoru - preukázané a ktoré nie, príp. tiež, ktoré z nich sú pre rozhodnutie veci bezvýznamné. Pri každej jednotlivej, preukázanej i nepreukázanej, skutočnosti (skutkovom zistení) musí stručne a jasne uviesť, ako k tomuto záveru dospel, teda z akých dôkazov - podľa jeho názoru - záver vyplýva, ako tieto dôkazy podľa § 132-§ 135 O. s. p. hodnotil, a to najmä vtedy, ak šlo o dôkazy protichodné, a prečo nevyhovel všetkým návrhom účastníkov na vykonanie dôkazov, pričom svoj výklad musí prispôbiť konkrétnym okolnostiam prejednávanej veci, najmä rozsahu dokazovania, zložitosti zisťovania skutkového stavu veci, množstvu návrhov účastníkov na vykonanie dôkazov a p. a uviesť ho tak, aby jeho závery o rozhodujúcich skutočnostiach (skutkových zisteniach) neboli pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Jednotlivé preukázané skutočnosti (skutkové zistenia) je potrebné premietnuť do záverov o skutkovom stave veci (do tzv. skutkovej vety), ktorý stručne a výstižne vyjadruje skutkový stav veci (§ 153 ods.1 O. s. p.) a ktorý je rozhodujúci pre právne posúdenie. Posúdením veci po právnej stránke treba pritom rozumieť výklad o tom, z ktorých ust. zák. alebo iného právneho predpisu vychádzal (prečo pod tieto ust. podradil zistený skutkový stav) a ako ho príp. vyložil, a výklad o tom, aké majú účastníci na základe zisteného skutkového stavu podľa týchto ust. vo vzťahu k predmetu konania práva a povinnosti a ako bola preto vec rozhodnutá. Prakticky nepreskúmateľný je preto rozsudok, v ktorom nie sú vysvetlené prípadné rozpory medzi konkrétnymi dôkazmi, na základe ktorých sa to ktoré skutkové zistenie robí. Ústavný súd SR opakovane judikoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces (konanie) podľa Čl.46 ods.1 Ústavy SR (uverejnenej pod č.460/92 Zb., v znení neskorších ústavných zákonov; ďalej len Ústava), Čl.36 ods.1 Listiny základných práv a slobôd (úst.zák.č.23/91 Zb.; ďalej len Listina) a Čl.6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného oznámením č.209/92 Zb. a č.102/99 Z. z.; ďalej len Dohovor) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Pre účastníka konania, v ktorom bolo vydané nepreskúmateľné rozhodnutie to znamená odňatie jeho možnosti konať pred súdom, lebo mu neumožňuje - ak s rozhodnutím nie je spokojný - efektívne využitie jeho procesného práva na napadnutie rozhodnutia súdu odvolaním (§ 201 prvá veta O. s. p.), t. j. aby mohol odvolanie odôvodniť z hľadiska § 205 ods.1,2 O. s. p., lebo ak rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody, resp. obsahuje iba nedostatočné dôvody, v takom prípade účastník konania objektívne nemá ani možnosť posúdiť správnosť, resp. nesprávnosť rozhodnutia (postupu súdu) a teda ani sa kvalifikovane rozhodnúť, ktorým odvolacím dôvodom má odvolanie odôvodniť, aby bol v odvolacom konaní úspešný. Preto ak je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné, lebo neobsahuje žiadne dôvody alebo obsahuje iba nedostatočné dôvody, prichádza do úvahy len zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nie je potrebné skúmať existenciu aj prípadných ďalších uplatnených odvolacích dôvodov.

Krajský súd v Košiciach poznamenal, že napadnutý rozsudok, čo sa týka výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, nezodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z § 157 ods. 2 O. s. p. a zásadám súdnej praxe, preto je nepreskúmateľný a tak musel byť v uvedenom výroku, ako aj vo výroku o trovách konania zrušený a vec musela byť v rozsahu zrušenia vrátená súdu na ďalšie konanie.

Odvolačný súd zdôraznil, že aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnené úroky zo zmenkovej sumy ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku - podľa úvahy súdu - takýto exces dosahuje. Súd má právo a povinnosť vyhodnotiť, v akej miere sú dohodnuté úroky zo zmenkovej sumy primerané, a nad rámec primeranosti žalobu v časti takýchto úrokov zamietnuť (SPOLOČNÉ STANOVISKO občianskoprávneho kolégia NS SR a obchodnoprávneho kolégia NS SR z 20.10.2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, uverejnené pod č. 93/2015 v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 8/2015).

Krajský súd v Košiciach na základe uvedeného uložil súdu prvého stupňa vo veci opätovne posúdiť, či zmenkový úrok 0,06 % denne a 6 % ročný zákonný úrok za obdobie od 17.6.2010, resp. 9.9.2010 do 21.9.2013 zo súm uvedených v bode 8.1. písm. b),c) Návrhu na uplatnenie pohľadávky (č.l.2 p. v.) je primeraný, resp. v akom rozsahu, vo veci znova rozhodnúť a rozhodnutie odôvodniť tak, aby bolo presvedčivé a preskúmateľné, pričom sa vyrovná so všetkými skutočnosťami uvedenými v odvolaní. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods.3 O. s. p.

V súlade s vyššie uvádzanými právnymi závermi súdu vyššieho stupňa vyplývajúcimi z jeho uznesenia (Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k.: 5Co/588/2015 - 94 zo dňa 25. 04. 2016) tunajší súd opätovne pristúpil k prejednávaniu predmetnej právnej veci.

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení :

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že :

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd môže aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky preskúmať a posúdiť nárok na uplatnený zmenkový úrok, či tento nie je uplatnený v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na jeho výšku, teda platnosť dohody o zmenkovom úroku súd skúma ex offo. Súd má teda právo a povinnosť vyhodnotiť, či dohodnutý úrok je primeraný a ak túto podmienku nespĺňa, návrh v časti úroku zamietnuť.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 OZ).

Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Zmenkový úrok rovnako ako úroky dohodnuté pri poskytovaní pôžičky alebo úveru predstavuje odmenu za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu.

Zmenkový zákon ako osobitný predpis a ani Občiansky zákonník ako všeobecný predpis neustanovujú, do akej výšky je možné dojednať zmenkový úrok, ktorý je teda predmetom voľného zmluvného dojednania medzi účastníkmi zmenkového vzťahu, čo však neznamená, že by sa na túto dohodu nevzťahovalo ust. § 3 ods. 1 OZ, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neprimerane vysoké úroky vrátane zmenkového úroku dojednané pri peňažnej pôžičke alebo úvere sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku, a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. V súlade s dobrými mravmi je len také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška dohodnutých úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26.4.2012 sp.zn. 5 Cdo 26/2011).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného zastáva súd názor, že dohodnutá výška zmenkového úroku 91,25 % ročne podstatne prevyšuje úrokovú mieru obvyklú z praxe peňažných ústavov v čase vystavenia zmenky, kedy úrokové sadzby boli nižšie ako 14 % ročne pri spotrebiteľských úveroch a ostatných úveroch pre domácnosti poskytované bankami, z ktorého dôvodu je dohoda o zmenkovom úroku v rozpore s dobrými mravmi, a teda neplatná v zmysle ustanovenia § 39 OZ ako celok.

Dohoda o zmenkovom úroku tvorí nedeliteľný celok a podľa obsahu ju nemožno deliť tak, ako to má na mysli ust. § 41 OZ, a teda určiť za neplatnú len tú časť dohody, ktorú vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov považuje súd za neprimeranú a v prevyšujúcej časti priznať zmenkový úrok. Z neplatnej dohody nie je možné priznať žiadne plnenie, a teda ani zmenkový úrok po čiastočnom späťvzátí návrhu vo výške 0,06% denne zo zmenkovej sumy.

Z vyššie uvedených dôvodov nebolo možné žalobcovi priznať zmenkový úrok v dohodnutej výške 0,25% denne, teda 91,25% ročne zo zmenkovej sumy, ale ani v inej výške (0,06 % denne) tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozsudku.

Pokiaľ ide o zaplatenie zákonného úroku 6 % ročne odo dňa zročnosti zmenky v zmysle ust. § 48 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb., žalobca nepreukázal v konaní, kedy bola žalovanej predložená zmenka na platenie, a kedy sa teda stala zročnou. Súd zároveň dodáva, že v bode 8.1 treťom odseku návrhu na uplatnenie pohľadávky, kde žalobca opísal okolnosti predloženia zmenky (a ani v iných bodoch návrhu) nie je uvedený údaj, kedy bola zmenka predložená žalovanej k zaplateniu a uvedené je len všeobecne: "Indosant predložil zmenku k zaplateniu..." bez konkretizácie, kedy a za akých okolností k tomu došlo. Žalobca ani počas konania, a ani v odvolacom konaní nepredložil žiaden dôkaz preukazujúci tú skutočnosť, že zmenka sa stala zročnou 9.9.2010, pričom dôkazné bremeno v tomto smere bolo na žalobcovi. Súd preto ustálil moment predloženia zmenky na platenie žalovanej ako deň, kedy žalovanej bol doručený súdom návrh na uplatnenie pohľadávky (20.9.2013) a následne zročnosť zmenky nasledujúci deň, t. j. 21.9.2013, od ktorého priznal žalobcovi 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy. Za obdobie do zročnosti zmenky tento zákonný úrok nepatrí, preto súd návrh na zaplatenie zákonného úroku do 21.9.2013 (vrátane) zamietol.

Výrok o trovách konania sa opiera o ustanovenie § 142 ods. 2/ O. s. p., v zmysle ktorého ustanovenia, ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Žalobca bol v konaní čiastočne úspešný, čo do priznanej zmenkovej istiny vo výške 1.118,13 Eur, čiastočne ohľadom 6 % úroku a zmenkovej odmeny, bol však neúspešný v časti nepriznaného zmenkového úroku vo výške 0,06 % denne z dlžnej sumy, čo niekoľkonásobne prevyšuje žalovanú istinu a čiastočne aj ohľadom uplatneného 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy, preto súd o náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal s poukazom na vyššie citované ustanovenie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Krajský súd v Košiciach, prostredníctvom tunajšieho súdu.

Podľa ust. § 205 ods. 1,2 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.